

អគ្គលេខាឌុំប្រជាធិបតេយ្យ

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

E/38/1/10/1/5/8/1

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬ

សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អគ្គលេខាឌុំប្រជាធិបតេយ្យ

Trial Chamber

Chambre de première instance

សំណើរឿងលេខ: ០០២/១៩ កញ្ញា ២០០៧/អគ្គក/អដសង

Case File/Dossier No. 002/19-09-2007-ECCC/TC

ចំពោះអ្នខ:

ថៃក្រម ិនី ឈុន ជាប្រធាន

ថៃក្រម Silvia CARTWRIGHT

ថៃក្រម យ៉ែ ឡុខុន

ថៃក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ថៃក្រម យុទ្ធមូន

ថ្វួន ឪន ខេង មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

កាលបរិច្ឆេទ:

ភាសាអិង:

ចំណាត់ថ្នាក់នកសារ:

សាធារណៈ

ឯកសារខ្លួន

ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL

ថ្ងៃទី នៃ ខ្លួន (Date of receipt/Date de réception):

..... 26 03 2013

ម៉ោង (Time/Hora): 10:46.0

មន្ត្រីឯកសារបញ្ជីអង្គភាព/Case File Officer/L'agent chargé
du dossier: សារុណា នាយក

សារុណា នាយក

ប៊ូលាប់ខោន

ជាប្រធាន

អ៊ីន ិនីគុ

Andrew CAYLEY

សារុណាទីនាយក

សារុណាទីនាយក

ឌីន អិនី

Diane ELLIS

Elisabeth SIMONNEAU FORT

ជាតិ ហេសិន

១. សេចក្តីផ្តើម

- ១ កាលពីថ្ងៃទី ១៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៧ អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាធារណការកំពុជា (“អ.ជ.ត.ក.”) បានចេញ
សេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលើបណ្តឹងសាជុក្រាមឱប្រជាធិថីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាល
សាណាចំប្លងដែលបង្កាប់ចូរដោះលែងដីជាប់ចោទ អ្វីង ជីវិត ដោយពេលក្នុងណ្ឌុ (ឯកសារ
លេខ E138/1/10/1/5/7) (“សេចក្តីសម្រេច អ.ជ.ត.ក.”)។ សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.
ក បានបង្កើតសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសម្រេច
បង្កាប់ចូរដោះលែងដីជាប់ចោទដោយគ្មានក្នុងណ្ឌុ ហើយ អ.ជ.ត.ក បានសម្រេចបង្កាប់
ចូរដីជាប់ចោទ៖
- ក. ត្រូវដ្ឋីជាប់អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លង ឬមក្សិដលវគ្រឿសតាំងដោយ
អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លង មុនពេលផ្ទាល់បញ្ជាផ្លាស្ថាក់នៅបច្ចុប្បន្ន
របស់ដីជាប់ចោទ។
- ខ. មិនចូរការចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីអង្គភាព-
ប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លង។
- គ. ត្រូវទទួលការត្រួតពិនិត្យដោយសារស្ថាបន្ទុងរាល់ត្រាំមួយដែល ដោយអ្នក
ដំណានដោយសារត្រាំដែលត្រូវតាំងដោយអង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លង។
- ឃ. ត្រូវបង្ហាញទូទៅសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យដោយសារតិសុធន ដែលអនុវត្តដោយនៅ
ពាល់យុត្តិធម៌រួចរាល់ខេះ ឬដែលបានរៀបចំដោយអ្នកដំណានដែលអង្គភាព
ដំប្លងអាជសម្រេចចូរដីជាប់ចោទផ្តល់របាយការណ៍ប្រចាំខែដើម្បីបង្ហាក់
អំពីការអនុវត្តតាមវិធានការនៃការត្រួតពិនិត្យតាមដូចគ្នាការ។
- ២ អ.ជ.ត.ក ក៏ពានបង្កាប់ចូរប្រគល់លិខិតផ្តុងដែល និងអនុសញ្ញាណាប័ណ្ណរបស់ដីជាប់ចោទ
ដីជាប់អ្នកដែលការព្យាយាយបានឡើង ដោយភ្លាប់ខ្លួនរបស់ខ្លួន មិនត្រូវប្រើលិខិតផ្តុងដែល និង
អនុសញ្ញាណាប័ណ្ណទាំងនេះ ក្នុងគោលបំណងធ្វើដោយនៅបច្ចុប្បន្ន ដោយគ្មានការអនុញ្ញាត
ជាមុនពីអង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លងដែលនៅបច្ចុប្បន្ន ត្រូវរាយការណ៍រួចរាល់ខេះដីជាប់
អង្គភាពនិងប្រជាពលរដ្ឋបាលសាណាចំប្លងដែលនៅបច្ចុប្បន្ន និងមិនបានចាក
ចេញពីប្រទេស និងរាយការណ៍អំពីការគ្រប់គ្រងណាមួយចំពោះសុវត្ថិភាពរបស់ដី
ជាប់ចោទ^១។

^១ សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.ក នឹងកសម្រេចសេចក្តី។

២. ប្រព័ន្ធឌីតិថិជន

- ៣ កាលពីថ្ងៃទី ០៣ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ មេដារីការពារក្តី អវិជ្ជ បានស្វើសុំការបញ្ចាក់បំភ្លើអំពីការអនុវត្ត និងការបក្សាយលេចក្តីលេម្រោច អ.ជ.ត.ក (E138/1/10/1/5/8) (“សំណើសុំរបស់មេដារីការពារក្តី”)។
- ៤ នៅក្នុងសំណើសុំនេះ មេដារីការពារក្តីលើកឡើងថា ពីពីមានលម្អិតអំពីរបៀបអនុវត្តរបបនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្ទូរគុណភាព គឺមានភាពថាចាត់ ដើម្បីធ្វើសវាងការកំហិតបន្ថែមទៅត ចំពោះសិទ្ធិ និងលេចក្តីជាសារវេត្តរបស់ដួនជាប់ចោទ។ មេដារីការពារក្តីបានស្វើសុំចូរធ្វើការបញ្ចាក់បំភ្លើអំពីប្រព័ន្ធគាត់នៃលក្ខណៈណូដដែលបានកំណត់ចំពោះដួនជាប់ចោទដែល អ.ជ.ត.ក បានបង្ហាញ និងជាតិសេស៖
- ក. តើអ្នកណានិងតាមរបៀបណា ដែលដួនជាប់ចោទត្រូវបានដួនដំណឹងអំពីការផ្តាល់ប្រាក់ស្ថាបន្ទាន់ និងយកដាក់នៅបច្ចុប្បន្នរបស់ខ្លួន?
- ខ. លក្ខណៈនៃការត្រួតពិនិត្យផ្ទើកដួនសាស្ត្ររបស់ប្រាក់មួយទៅមួយ អត្ថសញ្ញាណ និងត្បូនាជីវបស់មន្ត្រីដែលត្រូវបានធ្វើសការកំណត់ដំណឹងអំពីការផ្តាល់ប្រាក់បន្ថែមដែលបានដួនជាប់ចោទត្រួតពិនិត្យផ្ទើកដួនសាស្ត្រនោះត្រូវធ្វើ កាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលា។ ប្រសិនបើមានការដួនដំណឹងដល់ភាគី តើភាគីណាមួយនៃកិច្ចដំណឹងនៃការនិតិវិធី អាចនិងទទួលបានរាយការណ៍ទាំងនេះ។ ត្រូវទាំងនិតិវិធីដែលត្រូវយកមកអនុវត្ត ក្នុងករណីមានការកែប្រែចំណាំ លក្ខណៈណូដដួនសាស្ត្រណាមួយដែលមិនបានរកដើរ ក្នុងករណីរបស់មន្ត្រីដែលកន្លែងមក បន្ទាប់ពីមានការត្រួតពិនិត្យផ្ទើកដួនជាប់ចោទ ប្រឡងពេលដួនជាប់ចោទ អវិជ្ជ ជីវិត នូវការបង្កើត និងការរំលែកប្រាក់សាស្ត្រប្រាក់សាស្ត្របន្ថែមទៅត្រូវ។
- គ. អត្ថសញ្ញាណ និងត្បូនាជីវបស់មន្ត្រីដែលត្រូវបានធ្វើសការកំណត់ដំណឹងអំពីការផ្តាល់ប្រាក់បន្ថែមដែលបានដួនជាប់ចោទត្រួតពិនិត្យសាស្ត្រនោះ ប្រភេទនៃការត្រួតពិនិត្យសាស្ត្រនូវ ទិន្នន័យ កាលបរិច្ឆេទ និងពេលវេលាដែលការត្រួតពិនិត្យសាស្ត្រនោះត្រូវធ្វើ និងអត្ថសញ្ញាណរបស់បុគ្គលិកដែលត្រួតពិនិត្យមិនមែនលើបញ្ហាទាំងនេះ។ មេដារីការពារក្តីបានលើកឡើងថា ទូនាថីមិនមែនលើបញ្ហាទាំងនេះ អ.ជ.ត.ក ចង់បង្កើតរបបមួយដែលមានការត្រួតពិនិត្យពីរដាច់ដោយឡើងក្នុងក្រុងដែលត្រូវការពារក្តី ហើយតើការត្រួតពិនិត្យសាស្ត្រមួយដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីនឹងគ្រប់បានយុត្តិធម៌ និងមួយទៅត្រូវដួនជាប់

នៅទីតាមរយៈអណុក្រោមបាលគាំទៅ ប្រុងឱ្យអង្គដំនឹងជំនួយព្រៃត ពិនិត្យចំនាំអស់រូមភ្នាក់ ដោយបញ្ចូលវត្ថុមួយទៅក្នុងការគ្រប់ពិនិត្យសកម្មភាព និងការចែងក្រោងរបាយការណ៍ប្រចាំខែ។ មេដារីការពារកើតបាននៅទោះប្រាកាន់សំពីភាពមិនសុំស្មោះកំគ្មែចំពោះវិធានការនោះដែល អ.ជ.ត.ក បានដាក់ចេញ និងត្រូវនាទីជាន់គ្នា ដែលអាចមាន ដោយពិចារណាទៅលើត្រូវនាទីអ្នកច្នារបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា ក្នុងការបានអ្នកត្រួតពេលវេលាដាប់ទោះ។

- យ. និតិវិធីដែលនឹងត្រូវអនុវត្ត ដើម្បីទទួលបានការអនុញ្ញាតជាមុនពីអង្គដំនឹងជំនួយ ក្នុងករណីដែលដាប់ទោះមានបំណងចំណែកចេញពីទីកន្លែងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបាយសារមូលហេតុអង្គសាស្ត្រ ដោយពិចារណាទៅលើស្ថានភាពសុខភាពទ្រូវឯកជនរបស់ដែលដាប់ទោះ និងការប្រចុចចេញថែសំណើសុំដែលមានលក្ខណៈបញ្ជាន់។
- ឌ. ដោយពិចារណាទៅលើដែលប៉ះពាល់មិនណូនុដែលអាចមានក្នុងការបំពានណាមួយទៅលើក្នុងទីតាំងនេះទៅលើសិទ្ធិរបស់ដែលដាប់ទោះ និតិវិធីដែលអង្គដំនឹងជំនួយកមកអនុវត្ត ត្រូវតែបញ្ចាំកំហិតិនិតិវិធីដែលនឹងត្រូវអនុវត្ត ប្រសិនបើដែលដាប់ទោះ មិនអាចបំពេញបានទៅតាមពេលវេលាដែលតូលាការបានកំណត់ ប្រចាំឆ្នាំលើក្នុងណានៅទំនំ ដោយសារតែអស់មតិភាពផ្លូវក្នុងការប្រើប្រាស់គោលការណ៍²។

- ៥ សហព្រះរាជអាជ្ញាត និងសហមេដារីនៅមុខតំណាងដើមបណ្តុកឃន:អ្នកប្រជុំនូវការ មិនបានធ្វើយកបានទៅនឹងសំណើសុំរបស់មេដារីការពារកើតនេះទេ។

៣. សំគាល់នៅក្នុង

- ៦ អង្គដំនឹងជំនួយកត់សម្រាប់យើងចាត់មានមូលដ្ឋានផ្លូវជាប់ណាមួយសម្រាប់សំណើសុំបច្ចុប្បន្ននេះទេ។ សេចក្តីសេរីមួយនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអង្គដំនឹងជំនួយព្រៃត ពិនិត្យដែលមានផ្លាមុនិត្ត និងអំណាចបញ្ចាំកំហិតិសេចក្តីសេរីមួយ ឬដីកាសប្រចាំប្រចាំប្រចាំខែបាន។ អនុលោមតាមវិធានផ្លូវក្នុង អង្គដំនឹងជំនួយសាមាជដំបូងពុំមានយុត្តិការបង្ហាញមតិយោបល់ ឬ បញ្ចាំកំហិតិសេចក្តីសេរីមួយបស់ អ.ជ.ត.ក ឡើយ³។

² សំណើសុំរបស់មេដារីការពារកើត កម្រិតណ្ឌាជ-៤៨។

³ ស្ម័គមិយបង្កើម មាត្រា ៦០៦(១) នៃក្រសួងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (ដែលចែងចាំ តូលាការត្រូវបកប្រាប់សេចក្តីសេរីមួយបស់ខ្លួន)។

៣.១.៣. នាយករដ្ឋន៍ទីពីរនាគារណាតល់នគរម៉ោងជាមុន

(ក) ប្រសិនបើដែនដាប់ចោទ តាមរយៈអណ្ឌាព្យាបាលទូទៅថារបស់គាត់ ផ្តល់ការបញ្ចក់ ជាថ្មីការលើខេត្តដែលធ្វើការក្នុងខេត្តមួយ។ (គិតចាប់ពីថ្ងៃ សុក្រ ទី ៨ មេ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣) ដូចណែនាំអង្គដំនឹងជម្រះសាលាដំបូងថា ខ្លួនកំពុងស្តិតនៅក្នុងអាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្នរបស់គាត់ និងរាយការណ៍អំពីការគោម្រោមកំហែងណាមួយនឹង សុវត្ថិភាពរបស់គាត់នៅ៖ អង្គដំនឹងជម្រះសាលាដំបូងតុលាឌ្មីរួមចែងជាប់ចោទ ឬនិងគាលបុត្តិធមិត្រ ធ្វើការត្រួតពិនិត្យបញ្ហាសម្ពិសុខបន្ទូមណាមួយឡើយ។

៣.២. សំណើនីតិថ្ងៃ អ.ជ.ន.ក បញ្ជាក់ថ្មីលើសំណើនីតិថ្ងៃនៃក្រសួងនាយករដ្ឋន៍

៤ អង្គដំនឹងជម្រះសាលាដំបូងនឹងស្តីការណែនាំបើការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនៅ អ.ជ.ន.ក អ្នកចាងក្រោម៖

៣.២.១. ការពិនិត្យនូវនោរ

(ក) អង្គដំនឹងជម្រះសាលាដំបូងយល់យើងថា ការរាយកំម្មតែងទាត់លើបញ្ហាសុខភាពនឹងត្រូវកម្រិតព្រឹត្តិម្មានភាពសពិបញ្ញាស្ថារកិនដែនដាប់ចោទបុំណូនការ៖ ក្រោយពីពិចារណាលើពាក្យរោចនៅក្នុងកម្រិតណ្ឌ ៦៨ នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ន.ក ពាក់ព័ន្ធនឹង “ស្ថានភាពចុះខ្សោយជាទូទៅ” របស់ដែនដាប់ចោទ តើអង្គដំនឹងជម្រះតុលាការកំពុលអាចផ្តល់សេចក្តីបញ្ចប់ថា តើការរាយកំម្មតែងទាត់ត្រង់ឡើងដូចការយល់យើងទាន់លើនេះដោយ មួន⁴?

(ខ) ប្រសិនបើអង្គដំនឹងជម្រះតុលាការកំពុលបញ្ចក់ថា ឲ្យធ្វើការរាយកំម្មបន្ទៀតនឹងបញ្ហាសុខភាពជាទូទៅ តើអង្គដំនឹងជម្រះតុលាការកំពុលអាចផ្តល់ការណែនាំថាពី

⁴ កម្រិតណ្ឌ ៦៨ នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ន.ក បានសរសេរអូឡូ ថា “អង្គដំនឹងជម្រះទទួលស្ថាប័នា ការរាយកំម្មតែងទូទៅក្នុងកម្រិតស្ថាប័នាបែងចែកជាបានការងារ និងកិត្តិយសប្រាកបដូចខ្លួនរបស់ដែនដាប់ចោទដោយ បើទៅពីជាការរាយកំម្មនោះមានលក្ខណៈរំលែកបន្ទិចបន្ទិចកំណែយ។ យ៉ាងណាមិញ អង្គដំនឹងជម្រះពិចារណាលើយើងថា នៅដែនដាប់ការណែនាំ មានការបែងចែកជាបានលិច្ឆិនិច្ឆិនបំផុត។ ដែនដាប់ចោទ ដោយសារពេលក្នុងណាតល់គាត់ទៅខ្សោយ ត្រូវការរាយកំម្មតែងទូទៅក្នុងការងារ។ យ៉ាងទៅតាមលទ្ធផលនៃការរាយកំម្មតែងទូទៅក្នុងការវិភាគជីវិត និងអនុសាសន់នៃការព្យាបាល មានភាពស្របតាមរាជរដ្ឋាភិបាល ប្រយោជន៍របស់ដែនដាប់ចោទ និងប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ដែលត្រូវបន្ទូលបំផុតមានជាបន្ទូបន្ទាប់ទាក់ទងនឹងសុខភាពស្ថារកិរបស់ដែនដាប់ចោទ”។

បុគ្គលិណាជាមួកទូលខុសត្រូវរបីការចំណាយទៅរបីការរាយតម្លៃទាំងនេះ ហើយ
ថាគ៏ការព្យាបាលសុខភាពណាមួយ អាជគ្រោធិៗឡើងទេ?

៣.២.២. សេចក្តីផ្តល់នៅក្នុងសាខាថាមីនីតិ៍គោរពនាមីនីតិ៍នៃក្រសួងសាធារណការ

- (ក) ហើយទៅជាអង្គភីមិនិងជាមួយសាសនាដំបូងបានឯកទំនួរអាស់ពីលទ្ធភាពយ៉ាងណាក់ដោយ
ប្រសិនបើជនជាប់ចោរនៅតែបំពានទៅលើលក្ខខណ្ឌនៅ
ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្ទុរគុណាការ នឹង អ.ជ.ត.ក អាជីវកម្មកំបានប្រឈម នឹងក្រុកមួយ
សម្របណាមួយដែលអាជីវកម្មនៅក្នុងនៅ ហើយតើត្រូវឡើងចំពោះបុគ្គលិណា
(ដួងជាប់ចោរខ្លួនឯង និង/ឬ អាណាព្យាបាលទូទៅនៃបស់គាត់?)

៤. សេចក្តីផ្តល់នៅក្នុងសាខាថាមីនីតិ៍គោរពនាមីនីតិ៍នៃក្រសួងសាធារណការ

យោរការណ៍នៃការបង្កើតក្រសួងសាធារណជាតិប្រចាំឆ្នាំ២០១៨:

បច្ចុប្បន្ន សំណើរបស់ក្រុមមេដារការពារក្នុងសុំពីរអង្គភីមិនិងជាមួយសាសនាដំបូងបញ្ជាក់បំភីបង្កែម
ពាក់ព័ន្ធនឹងការបក្សស្រាយ និងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រចចន់ទៅសូមអង្គភីមិនិង
ជាមួយ សំណើរបស់ក្រុមមេដារការពារក្នុងសុំពីរអង្គភីមិនិងសេចក្តីសម្រចចន់ទៅសូមអង្គភីមិនិង
ជាមួយគុណាការកំពុល ដើម្បីផ្តល់សេចក្តីណែនាំ និងកំណត់អំពីចំណាត់ការបង្កែមណាមួយ
ដែលអង្គភីមិនិងជាមួយលំបេញចាសម្រប។

ក្នុងចុចិន ឯកសារការកំពុលអំពីវឌន៍ការឱ្យលើ ដែលអង្គភីមិនិងជាមួយសាសនាដំបូង
ដំបូងពីចារណាយើក្រុមមេដារការពារក្នុងសុំពីរអង្គភីមិនិងជាមួយសាសនាដំបូង
តាមសេចក្តីណែនាំបង្កែមណាមួយរបស់អង្គភីមិនិងជាមួយគុណាការកំពុល និង សេចក្តីណែនាំ
ពីអង្គភីមិនិងជាមួយគុណាការកំពុលលើបញ្ជាទាងលើ ដែលត្រូវបានស្វែសុំពីមានការបញ្ជាក់បំភី។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៨

លីនី ឯក្រុង